

SUD RAZMATRA AGRESIJU HRVATSKE NA BOSNU

Author: Velma Šarić

Na suđenju Petkoviću izneto je opravdanje za slanje vojnika u susednu zemlju. General hrvatske vojske Ivan Beneta pojavio se ove sedmice pred Haškin tribunalom kao svedok na suđenju ratnom zvaničniku bosanskih Hrvata, Milivoju Petkoviću. Izjavio je kako Hrvatska nije imala drugog načina da se odbrani izuzev da pošalje vlastite snage na teritoriju Bosne i Hercegovine.

„Bio je to jedini način da se zaustave snage Jugoslovenske Narodne Armije (JNA). Nakon što su zauzele Bosnu i Hercegovinu, zauzele bi i jugoistočnu Hrvatsku“, rekao je Beneta pred sudom za ratne zločine.

Petkoviću se sudi zajedno sa još petoricom visokih zvaničnika bosanskih Hrvata: Jadrankom Prićem, Brunom Stojićem, Slobodanom Praljkom, Valentinom Ćorićem i Berislavom Pušićem.

Njima šestorici se pripisuje odgovornost za proterivanje, silovanje, mučenje i ubijanje Bošnjaka (bosanskih Muslimana) i ostalih ne-Hrvata u periodu od kraja 1991. do početka 1994. godine, a u sklopu navodnog plana da se etnički očiste neki delovi Bosne kako bi ih se kasnije priključilo takozvanoj Velikoj Hrvatskoj.

Kao bivšem komandantu Hrvatskog vijeća obrane (HVO) u separatističkoj hrvatskoj republici Herceg-Bosni, Petkoviću se pripisuje komandna odgovornost za ratne zločine počinjene tokom 1992. i 1993. u jugozapadnoj i srednjoj Bosni.

U optužnici se uglavnom govori o zločinima protiv čovečnosti počinjenim u opštinama Prozor, Gornji Vakuf, Jablanica, Mostar, Ljubuški, Stolac, Čapljina i Vareš.

Kao brigadni general Hrvatske Vojske (HV), Beneta je izjavio da Petkovića poznaje još iz vremena kada su obojica bili pripadnici bivše JNA i kada su radili na obuci rezervnih oficira u Zadru.

„Nismo prijatelji, ali znam da je on radio u susednom centru za obuku, gde su se školovali aktivni i rezervni oficiri za artiljerijske jedinice. Mislim da je g. Petković bio uspešan oficir.“

Beneta je rekao da je JNA napustio u julu 1991., te da se hrvatskoj vojsci priključio kao dobrovoljac. Osim što je sudelovao u odbrani gradova na hrvatskom primorju – Zadra, Splita i Dubrovnika – Beneta je sa svojim jedinicama tokom 1992. i 1993. boravio i na teritoriji Bosne.

„Bio sam u Četvrtoj gardijskoj brigadi, a kasnije u 116. brigadi, na području Hercegovine. Zajedno sa svojim jedinicama dospeo sam, po vlastitoj proceni, nekih 20-25 kilometara s onu stranu bosanske granice“, kazao je on.

Na pitanje predsedavajućeg sudije Žan-Kloda Antonetija (Jean-Claude Antonetti) o tome da li je na teritoriji koju je okupirao HV bilo ikakvih sukoba, Beneta je odgovorio da jeste.

Govoreći o vojnoj akciji koja je u julu 1992. izvedena u Bosni i u kojoj je sudelovao kao komandant Četvrtе gardijske brigade HV-a, Beneta je rekao da je u pitanju bio „zajednički vojni napor Hrvata i Muslimana kojim je grad Stolac oslobođen u JNA“.

„Muslimani koji su ostali da žive pod srpskom okupacijom pomogli su nam da 11. juna 1992. uđemo u Stolac, a potom su se priključili HVO-u da bi zajedno sa nama utvrdili granice“, kazao je Beneta.

Kao dokaz te tvrdnje, odbrana je predočila dokument pod naslovom Sporazum o prijateljstvu i saradnji, koji su u avgustu 1992. godine – nakon oslobađanja Stoca – potpisali predsednici Bosne i Hrvatske, Alija Izetbegović i Franjo Tuđman.

Na pitanje braniteljke Vesne Alaburić o tome da li su jedinice Teritorijalne odbrane (TO) – koje su inače bile lojalne vladi u Sarajevu i nečemu što je nazvala vojskom bosanskog predsednika – bile „dovoljno snažne da neutrališu napade JNA i snaga bosanskih Srba“, svedok je odgovorio da nisu.

On je rekao da, prema procenama, TO u Stocu „u to vreme nije bila dovoljno snažna da izvede vojnu operaciju na tom području“.

Pravdajući vojnu akciju na teritoriji druge države, Beneta je rekao da je glavni razlog za nju bila opasnost od mogućeg prodora JNA, dodajući: „Vojna intervencija u Bosni i Hercegovini bila je jedini način da se zaštititi Hrvatska.“

U zasebnoj, pismenoj sudskoj izjavi, Beneta je naveo da je postojao i rezervni plan JNA, koji je pripreman za slučaj nasilnog raspada Jugoslavije i čija je šifra bila S2. Naglasio je i da je uskoro postalo „sasvim jasno“ da je stvarni cilj bio da se srpskim formacijama omogući ulazak u Hrvatsku i stvori Velika Srbija.

Tim odbrane je ukazao i na stav slovenačkog eksperta Milana Gorjanca da neka zemlja može ući u drugu ukoliko je napadnuta sa njene teritorije – tako da je Hrvatska, pošto je JNA napala njena granična područja, imala pravo da uđe na teritoriju Bosne. U maju 1991. godine, JNA je – sudeći po mapi koju je predočio Gorjanc – planirala da preko zapadnih granica Bosne uđe u južnu Hrvatsku i okupira je.

Ovaj sudski proces počeo je 26. aprila 2006., a dokazni postupak optužbe je priveden kraju u februaru 2008. Suđenje se nastavlja sledeće sedmice.

Velma Šarić je obučena novinarka IWPR-a.

Location: [Serbia](#)
[Croatia](#)
[Bosnia and Herzegovina](#)

Topic: [Courtside](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sud-razmatra-agresiju-hrvatske-na-bosnu>